

Topološke lastnosti grup

Gašper Rotar

Fakulteta za matematiko in fiziko

9. april 2020

Definicija

Naj bo N podgrupa grupe G . N je podgrupa edinka grupe G , označimo $N \triangleleft G$, če za vse $a \in G$ in $n \in N$ velja $ana^{-1} \in N$.

Definicija

Naj bo N podgrupa grupe G . N je podgrupa edinka grupe G , označimo $N \triangleleft G$, če za vse $a \in G$ in $n \in N$ velja $ana^{-1} \in N$.

Trditev

Naj bo G grupa in $\Delta(G) = \{(g, g) \mid g \in G\} \subseteq G \times G$ njena diagonalna. Grupa G je komutativna natanko takrat, ko je $\Delta(G)$ podgrupa edinka grupe G , $\Delta(G) \triangleleft G$.

Dokaz

$(\Rightarrow)$ Ker je G komutativna je seveda tudi $G \times G$ komutativna.

Dokaz

$(\Rightarrow)$ Ker je G komutativna je seveda tudi $G \times G$ komutativna.
 $a \cdot b = (\alpha, \alpha) \cdot (\beta, \beta) = (\alpha \cdot \beta, \alpha \cdot \beta) \in \Delta(G)$

Dokaz

($\Rightarrow$) Ker je G komutativna je seveda tudi $G \times G$ komutativna.

$$a \cdot b = (\alpha, \alpha) \cdot (\beta, \beta) = (\alpha \cdot \beta, \alpha \cdot \beta) \in \Delta(G)$$

$$(\alpha, \alpha) \cdot (\alpha^{-1}, \alpha^{-1}) = (\alpha \cdot \alpha^{-1}, \alpha \cdot \alpha^{-1}) = (1, 1)$$

Dokaz

$(\Rightarrow)$ Ker je G komutativna je seveda tudi $G \times G$ komutativna.

$$a \cdot b = (\alpha, \alpha) \cdot (\beta, \beta) = (\alpha \cdot \beta, \alpha \cdot \beta) \in \Delta(G)$$

$$(\alpha, \alpha) \cdot (\alpha^{-1}, \alpha^{-1}) = (\alpha \cdot \alpha^{-1}, \alpha \cdot \alpha^{-1}) = (1, 1)$$

$(\Leftarrow)$ Naj bodo $(\alpha, 1), (\alpha^{-1}, 1), (\beta, \beta) \in G \times G$

Dokaz

$(\Rightarrow)$ Ker je G komutativna je seveda tudi $G \times G$ komutativna.

$$a \cdot b = (\alpha, \alpha) \cdot (\beta, \beta) = (\alpha \cdot \beta, \alpha \cdot \beta) \in \Delta(G)$$

$$(\alpha, \alpha) \cdot (\alpha^{-1}, \alpha^{-1}) = (\alpha \cdot \alpha^{-1}, \alpha \cdot \alpha^{-1}) = (1, 1)$$

$(\Leftarrow)$ Naj bodo $(\alpha, 1), (\alpha^{-1}, 1), (\beta, \beta) \in G \times G$

$$\text{Potem: } (\alpha, 1) \cdot (\beta, \beta) \cdot (\alpha^{-1}, 1) = (\alpha\beta\alpha^{-1}, \beta).$$

Dokaz

($\Rightarrow$) Ker je G komutativna je seveda tudi $G \times G$ komutativna.

$$a \cdot b = (\alpha, \alpha) \cdot (\beta, \beta) = (\alpha \cdot \beta, \alpha \cdot \beta) \in \Delta(G)$$

$$(\alpha, \alpha) \cdot (\alpha^{-1}, \alpha^{-1}) = (\alpha \cdot \alpha^{-1}, \alpha \cdot \alpha^{-1}) = (1, 1)$$

($\Leftarrow$) Naj bodo $(\alpha, 1), (\alpha^{-1}, 1), (\beta, \beta) \in G \times G$

$$\text{Potem: } (\alpha, 1) \cdot (\beta, \beta) \cdot (\alpha^{-1}, 1) = (\alpha\beta\alpha^{-1}, \beta).$$

$$\text{Velja: } (\alpha\beta\alpha^{-1}, \beta) \in \Delta$$

Dve preprosti trditvi

Dokaz

($\Rightarrow$) Ker je G komutativna je seveda tudi $G \times G$ komutativna.

$$a \cdot b = (\alpha, \alpha) \cdot (\beta, \beta) = (\alpha \cdot \beta, \alpha \cdot \beta) \in \Delta(G)$$

$$(\alpha, \alpha) \cdot (\alpha^{-1}, \alpha^{-1}) = (\alpha \cdot \alpha^{-1}, \alpha \cdot \alpha^{-1}) = (1, 1)$$

($\Leftarrow$) Naj bodo $(\alpha, 1), (\alpha^{-1}, 1), (\beta, \beta) \in G \times G$

$$\text{Potem: } (\alpha, 1) \cdot (\beta, \beta) \cdot (\alpha^{-1}, 1) = (\alpha\beta\alpha^{-1}, \beta).$$

$$\text{Velja: } (\alpha\beta\alpha^{-1}, \beta) \in \Delta$$

$$\text{Torej: } \alpha\beta\alpha^{-1} = \beta \Rightarrow \alpha\beta = \beta\alpha$$

Definicija

Topološki prostor X je Hausdorffov, če za vsaki različni točki $x_1, x_2 \in X$ obstajata odprti okolici U_1 in U_2 za točki x_1 in x_2 , da $U_1 \cap U_2 = \emptyset$.

Definicija

Topološki prostor X je Hausdorffov, če za vsaki različni točki $x_1, x_2 \in X$ obstajata odprti okolici U_1 in U_2 za točki x_1 in x_2 , da $U_1 \cap U_2 = \emptyset$.

Trditev

Naslednje izjave so ekvivalentne:

Definicija

Topološki prostor X je Hausdorffov, če za vsaki različni točki $x_1, x_2 \in X$ obstajata odprti okolici U_1 in U_2 za točki x_1 in x_2 , da $U_1 \cap U_2 = \emptyset$.

Trditev

Naslednje izjave so ekvivalentne:

- (i) *Prostor X je Hausdorffov.*

Definicija

Topološki prostor X je Hausdorffov, če za vsaki različni točki $x_1, x_2 \in X$ obstajata odprti okolici U_1 in U_2 za točki x_1 in x_2 , da $U_1 \cap U_2 = \emptyset$.

Trditev

Naslednje izjave so ekvivalentne:

- (i) Prostor X je Hausdorffov.*
- (ii) Za poljuben $x \in X$ je $\bigcap_{U \in \mathcal{U}} \overline{U} = \{x\}$, kjer je $\mathcal{U}$ družina vseh okolic x .*

Definicija

Topološki prostor X je Hausdorffov, če za vsaki različni točki $x_1, x_2 \in X$ obstajata odprti okolici U_1 in U_2 za točki x_1 in x_2 , da $U_1 \cap U_2 = \emptyset$.

Trditev

Naslednje izjave so ekvivalentne:

- (i) Prostor X je Hausdorffov.*
- (ii) Za poljuben $x \in X$ je $\bigcap_{U \in \mathcal{U}} \overline{U} = \{x\}$, kjer je $\mathcal{U}$ družina vseh okolici x .*
- (iii) Diagonala $\Delta(X) = \{(x, x) \mid x \in X\}$ je zaprt podprostor produkta $X \times X$*

Dve preprosti trditvi

Dokaz

Tu pride dokaz haudorf

Definicija

Element y grupe G je konjugiran elementu x iz G , če obstaja tak $g \in G$, da je $y = gxg^{-1}$.

Definicija

Element y grupe G je konjugiran elementu x iz G , če obstaja tak $g \in G$, da je $y = gxg^{-1}$.

Trditev

Konjugiranost je ekvivalenčna relacija.

Dokaz

tu pride dokaz Konjugiranostni

Zgled

Če je G komutativna potem za vsak $x, g \in G$ velja:

$$gxg^{-1} = xgg^{-1} = x$$

Zgled

Če je G komutativna potem za vsak $x, g \in G$ velja:

$$gxg^{-1} = xgg^{-1} = x$$

Zgled

Kvaternionska grupa $Q = \{\pm 1, \pm i, \pm j, \pm k\}$ ni komutativna

Zgled

Če je G komutativna potem za vsak $x, g \in G$ velja:

$$gxg^{-1} = xgg^{-1} = x$$

Zgled

Kvaternionska grupa $Q = \{\pm 1, \pm i, \pm j, \pm k\}$ ni komutativna
Konjugiranostni razredi so $\{1\}, \{-1\}, \{\pm i\}, \{\pm j\}, \{\pm k\}$

Zgled

Če je G komutativna potem za vsak $x, g \in G$ velja:

$$gxg^{-1} = xgg^{-1} = x$$

Zgled

Kvaternionska grupa $Q = \{\pm 1, \pm i, \pm j, \pm k\}$ ni komutativna
Konjugiranostni razredi so $\{1\}, \{-1\}, \{\pm i\}, \{\pm j\}, \{\pm k\}$

Zgled

Podobne matrike: $B = P^{-1}AP$